עוד אודות שני ימים טובים לגבי ביצה שנולדה בראשון ולגבי דינים אחרים: **אָמַר רָבָא, מֵת** המוטל לפנינו לקוברו **בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, יִתְעַסְּקוּ בּוֹ** בקבורתו **עַמְּמִים** – נכרים ולא ישראל. ואף שאמירה לנכרי אסורה משום שבות, התירוה משום כבוד המת. אבל **מֵת** שצריך לקוברו **בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יִתְעַסְּקוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל** בקבורתו, **וַאֲפִילּוּ בְּשֵׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה** כן הוא, ואף על פי שהוא חמור משאר ימים טובים של גלויות, כפי שיבואר בסמוך, משום כבוד המת הקילו בו והשווהו ליום שני של שאר ימים טובים, אבל אין זה אלא במת בלבד, **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבֵיצָה** שבה לא הקלו ואם נולדה ביום הראשון של ראש השנה אסורה ביום השני [כמו שאמר רבא לעיל (ה:)]. **נְהַרְדָּעִי אָמְרֵי, אַף בְּבֵיצָה** יש לנו להקל ולהתיר ביום השני של ראש השנה את הביצה שנולדה ביום הראשון, **דְּמַה דַּעֲתַיִךְ** – מה טעמך לאסור ביום השני של ראש השנה לרחוקים ממקום הבית דין, הלא הוא משום שבזמן הבית היו נוהגים את שני הימים כקדושה אחת, ואסרו את הביצה שנולדה בראשון אף בשני, משום שחששו **דִּלְמָא** – שמא יבואו עדי החודש ביום הראשון לאחר המנחה ולא יקבלו את עדותם **וּמְעַבְּרִי לֵיהּ לְאֻלּוֹל**, ולא יקדשו את החודש אלא ביום השני, ואז יהיה גם הראשון קדוש מדרבנן, ושני הימים יחשבו ליום אחד אריכתא, ולדעתך גם היום יש לנהוג כן, כי נמשך דין קדושה אחת כבזמן המקדש, אך לא כן הוא, **דְּהָא אָמַר רַב חִיְּנָא בַּר כָּהֲנָא אָמַר רַב, מִימוֹת עֶזְרָא וְאֵילָךְ לֹא מָצִינוּ אֻלּוֹל מֶעוּבָּר**, שאף על פי שתיקנו שלא לקבל עדים מן המנחה ולמעלה, בפועל לא אירע כדבר הזה מעולם [אלא תמיד קידשו את חודש תשרי בשלשים באלול, ותמיד היה היום הראשון של ראש השנה קדוש מן התורה], ואם כן מעולם לא נתקיימה התקנה של קדושה אחת, ומאחר והיום מבורר לנו שמעולם לא נחשבו באמת כיומא חדא אריכתא, לכן אף שנוהגין שני ימים ראש השנה אין לנהוג בהם קדושה אחת, אלא בקדושה נפרדת כשאר שני ימים טובים של גלויות.

הגמרא דנה בקבורת מת ביום טוב שני: **אָמַר מַר זוּטְרָא, לֹא אָמְרָן** – לא אמרנו שביום טוב שני יתעסקו בו ישראל, **אֶלָּא** במקרה **דְּאִשְׁתָּהִי** – שהשתהה המת זמן ממושך ממיתתו, והוא עלול להסריח אם ישהוהו עוד, **אֲבָל** אם עדיין **לֹא אִשְׁתָּהִי, מְשַׁהִינַן לֵיהּ** – משהים אותו עד למוצאי יום טוב ואז יקברוהו. **רַב אַשֵׁי אָמַר, אַף עַל גַּב דְּלֹא אִשְׁתָּהִי** המת כלל אלא מת ביום טוב שני, **נַמִּי לֹא מַשְׁהִינַן לֵיהּ** עד למחר אלא יקברוהו בו ביום, **מַאי טַעֲמָא** – מה הטעם לכך, משום **שׁוֹם טוֹב שֵׁנִי לְגַבֵּי מֵת, כְּחוֹל שָׁוְוהַ רַבָּנָן** – עשאוהו חכמים כיום חול, ולא רק בקבורתו הקילו לעשותה על ידי ישראל, אלא **אֲפִילּוּ** דברים שאינם הכרחיים לעצם הקבורה נעשים על ידי ישראל, כגון **לְמַיְנֵי לֵיהּ** – לחתוך לו **נְלָמָא** העשויה **לכבודו, וּלְמַיְנֵי לֵיהּ אֲבָא** – לקצוץ הדס בכדי להניחו על מיטת המת **לכבודו. אָמַר רָבִינָא, וְהָאִידָּנָא** – ועכשיו בזמן הזה, זמן הפרסיים, **דְּאִיכָּא** – שאנו מצויים בתוך אומה רשעה הנקראת **חֲבָרִי**, שהם כופים את ישראל לעשות להם את מלאכתם, וביום טוב היו משתמטים מהם באומרם כי יום טוב הוא ואסור בעשיית מלאכה, **חַיְישִׁינַן** – חוששים שאם יראו אותם מקברים את מתיהם ביום טוב שני, שיכופו אותם לעשות גם את מלאכתם, ולכן אין לקבור את המת ביום טוב שני על ידי ישראל.

* * *

עוד אודות שני ימים טובים לענין עירובי תבשילין: **רָבִינָא הָוָה יָתִיב כַּמָּיהּ** – ישב לפני **דְּרַב (אסי) [אַשִׁי] בְּשֵׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, חֲזָיֵיהּ** - ראה רבינא **דַּהֲוָה עָצִיב** – שרב אשי עצוב. **אָמַר לֵיהּ** רבינא, **אַמַּאי** – מדוע **עָצִיב מַר. אָמַר לֵיהּ** רב אשי, **הריני עצוב** משום **דְּלֹא אוֹתְיבִי** – לא הנחתי **עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין**, ובאותה שנה חלה שבת לאחר שני ימים של ראש השנה, ומאחר ולא הניח בו רב אשי עירוב תבשילין, נאסר עליו לבשל מיום טוב לשבת. **אָמַר לֵיהּ** רבינא, **וְלוֹתְבִיהּ מַר הָאִידָּנָא** – יניח מר כעת, ביום טוב הראשון של ראש השנה, עירוב תבשילין, ועל ידו יוכל לבשל למחר ביום טוב השני לצורך שבת, שהרי **מִי לֹא אָמַר רָבָא**, שני ימים טובים של גלויות שחלו בימי חמישי ושישי, שספק הוא מי מהם קודש ומי חול, ונזכר ביום טוב ראשון שלא הניח מערב יום טוב עירוב תבשילין, **מַנִּיחַ אָדָם עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵירוֹ** – להתיר לו לבשל למחרתו ביום טוב השני לצורך שבת, **וּמַתְנֶה** עליו ואומר, אם היום חול הרי עירובי עירוב, כדין כל עירוב שמניחים אותו מערב יום טוב, ואם היום קודש אין עירובי כלום, ולמחר שהוא חול בין כך מותר לי לבשל, ונמצא כי ממה נפשך מותר לו לבשל למחרת לשבת, ואם כן אין לך [–רב אשי] להיעצב כיון שעדיין אפשר לערב. **אָמַר לֵיהּ** רב אשי, **אִי**מַר – כל מה **דְּאָמַר רָבָא** כן הוא דווקא **בְּשֵׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלְיוֹת** שהם שתי קדושות, ורק אחד מהם קדוש אלא שמסופק לנו מי הוא, ועל כן ממה נפשך מועיל עירוב היום הראשון להתיר את היום השני, אבל **בְּשֵׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה** שקדושה אחת להם וכיומא אריכתא הם, **מִי אָמַר** רבא כן, הלא אין נוהג בהם הממה נפשך האמור שהרי שניהם קדושים בתורת ודאי, כמבואר לעיל, ואם מניח את העירוב בראשון הרי הוא כמערב באמצע היום טוב. אמר לו רבינא, **וְהָא אָמְרֵי נְהַרְדָּעֵי שֹׁאף** בשני ימים טובים של ראש השנה **בְּיֵצָה** שנולדה בראשון **מוּתֶּרֶת** בשני, כי ממה נפשך אם הראשון חול נמצא כי נולדה מערב יום טוב, ואם הראשון קודש בודאי מותרת בשני שהוא חול, הרי לנו כי גם בראש השנה אין שני הימים קדושים בתורת ודאי. **אָמַר לֵיהּ רַב** מָרְדְּכַי שהיה תלמידו של רב אשי, לרבינא, אל תקשה לרב אשי מדברי נהרדעי, שהרי **בְּפֵירוּשׁ אָמַר לִי מָר** – רב אשי, **דְּהוּא לֹא סָבַר לְהָא דְּנַהַרְדָּעֵי**, אלא כרב ושמואל ששני ימים של ראש השנה קדושה אחת היא, ועל כן לא רצה לערב מהיום הראשון לשני.

* * *

הגמרא מביאה מחלוקת לגבי אפרוח שבקע מביצתו ביום טוב: **אִתְּמַר, אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב, רַב אָמַר, אָסוּר** הוא בו ביום, **וּשְׁמוּאֵל וְאִיתֵימָא** – ויש אומרים **שִׁרְבִּי יוֹחָנָן, אָמַר, מוּתָּר** הוא. מסבירה הגמרא, **רַב אָמַר אָסוּר, מִשּׁוּם שֶׁמּוּקְצֶה הוּא**, שהרי בין השמשות של ערב יום טוב קודם יציאתו מהביצה, היה אסור באיסור שרץ, ולא היה ראוי לכלום, **וּשְׁמוּאֵל וְאִיתֵימָא רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, מוּתָּר הוּא, הוֹאִיל וּמַתִּיר עַצְמוֹ** מעתה **בְּשֶׁחִיטָה**, מה שלא היה קודם הלידה, שאילו היו בוקעים את הביצה ומוציאים ממנה את האפרוח, היה נאסר משום שרץ, ומגו [–מתוך] שעל ידי לידתו הוא מתיר את עצמו ונעשה ראוי לאכילה על ידי שחיטה, כן הוא מתיר את עצמו בלידתו מאיסור מוקצה. **אָמְרֵי לֵיהּ רַב כָּהֲנָא וְרַב אַסִּי לְרַב, וְכִי מַה בֵּין אפרוח זֶה שנולד ביום טוב שאתה אוסרו** משום מוקצה, **לְבֵין עֶגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב** ששנינו בברייתא להלן שהוא מותר ביום טוב לדברי הכל. **אָמַר לְהוּ** רב, עגל שנולד ביום טוב אינו מוקצה, **הוֹאִיל וּמוּכָן הוּא אַגַּב אִמּוֹ בְּשֶׁחִיטָה** – שהרי אף קודם שנולד הוא ניתר בשחיטת אמו, כי עובר ירך אמו והרי הוא כאחד מאבריה, ואם נשחטה אמו בעודו במעיה הרי הוא נאכל בלא שחיטה, מה שאין כן באפרוח, שאין לו שום היתר על ידי שחיטה עד ללידתו. שוב הקשו לו, **וּמַה בֵּין** אפרוח **זֶה לְבֵין עֶגֶל שֶׁנּוֹלַד מִן הַטְּרֵפָה** ביום טוב שאף הוא מותר ביום טוב, ולא מצינו למי שיאסרנו משום מוקצה, והלא עובר הטריפה אינו ניתר בשחיטת אמו, שהרי אין שחיטת הטריפה מתירה לאכילה, ואינו ראוי על ידי שחיטה עד ללידתו. ומאחר שנולד ביום טוב נמצא כי לא הוכן מערב יום טוב, ומוקצה הוא, **שָׁתִיק רַב** ולא השיבם דבר. **אָמַר רַבָּה וְאִיתֵימָא** – ויש אומרים **שִׁרַב יוֹסֵף** אמר זאת, **מַאי טַעֲמָא שָׁתִיק רַב, לֵימָא לְהוּ** – היה לו להשיבם, שאף עגל הנולד מן הטריפה אינו מוקצה, **הוֹאִיל וכבר** מערב יום טוב קודם ללידתו **מוּכָן הוּא אַגַּב אִמּוֹ** להאכילו **לְכַלָּבִים** בעודה חיה, מה שאין כן אפרוח שנולד ביום טוב, שקודם לידתו אינו ראוי לכלום, משום שאינו עומד לאכילת כלבים, ואף אינו ראוי על ידי שחיטה קודם שנולד, על כן הוא אסור ביום טוב משום איסור נולד. **אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי** לרבה [–או לרב יוסף],

רב לא יכל לתרץ כן, משום שהַשְׁתָּא לדעת הסובר איסור מוקצה, דבר המוּכָן מערב שבת לְאכילת אָדָם ותוך כדי השבת השתנה ונעשה מאכל כלבים, אין אומרים שבכלל ההכנה הראשונה לאדם כלולה גם כן הכנה לאכילת הכלב, אלא לֹא חָיְי מוּכָן לְכַלְבִים, והרי הוא אסור משום מוקצה, כל שכן שדבר המוכן לכלבים אינו נחשב מוכן לגבי אכילת אדם, דְּתָנַן במשנה (שבת קנו:), מְחַתְּכִין בשבת אֶת חֲדִלּוּעִין התלושים לִפְנֵי הַבְּהֵמָה, ואין אומרים שטירחה שאינה צריכה היא, וְכמו כן מחתכים אֶת הַנְּבֵלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם לֹא הָיְתָה הבהמה נְבֵלָה מֵעֲרֶב שַׁבָּת אלא התנבלה בשבת, הרי היא אֲסוּרָה בו ביום, לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִן הַמּוּכָן, שהרי לא הוכנה מערב שבת בין השמשות לאכילת כלבים אלא היתה עומדת לאדם, ועל כן היא מוקצה לגבי כלבים כל השבת, וכיון שמוכח מדברי רבי יהודה אלו שמוכן לאדם אינו נחשב מוכן לגבי כלבים, וכי יעלה על הדעת שמּוּכָן לְכַלְבִים חָיְי מוּכָן לְאָדָם, ואם כן עגל שנולד מן הטריפה אינו מוכן, ועל כן שתק רב ולא השיב דבר על מה שהקשו לו רב כהנא ורב אסי, איך מותר עגל זה שנולד ביום טוב. אָמַר לֵיהּ רבה [–או רב יוסף], אֵין – אכן כן הוא, שמּוּכָן לְאָדָם לֹא חָיְי מוּכָן לְכַלְבִים, דְּמַאי דְּחָיְי לֵיהּ לְאִינִישׁ, לֹא שָׁרֵי לֵיהּ לְכַלְבִים – משום שדבר הראוי לאדם לאוכלו בעצמו אינו זורקו לפני כלבו, ועל כן בהמה שהתנבלה בשבת, אסורה משום מוקצה, משום שבערב שבת בין השמשות בעודה ראויה לאדם, הוקצתה מאכילת כלבים, אבל מוּכָן לְאכילת כְּלָבִים חָיְי מוּכָן אף לְאָדָם, שלא כדבריך, משום דְּדַעְתַּיהּ דְּאִינִישׁ אַכָּל מִידֵּי דְּחָזֵי לֵיהּ – שדעתו של אדם להשתמש בו בכל אופן שיהיה ראוי לו בעתיד, ואף שלפי שעה אינו עומד לשימוש זה, ועל כן לא הקצהו מערב יום טוב מאכילת אדם, אלא אף היא בכלל הכנתו, שאם יוולד העגל ביום טוב יאכלנו. ולכן עומדת הקושיא מדוע שתק רב, ולא תירץ שאף בבהמת טרפה מותר הולד משום שהיה מוכן מערב יו"ט לכלבים.

הגמרא מביאה ברייתות המסייעות לשתי הדעות: תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב הסובר שאפרוח שנולד בים טוב אסור, וְתַנְיָא כְּוָותֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל וְאִיתֵימָא רַבִּי יוֹחָנָן המתירים אפרוח זה. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, עֶגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב מוּתָּר בו ביום באכילה, אבל אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב אָסוּר, וּמַה הֶפְרֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה, עגל זֶה עוד קודם לידתו מוּכָן הוא מערב יום טוב אֲגַב אִמּוֹ בְּשֶׁחִטָּה, וכמו שאמר רב לעיל (ע"א), וְאילו אפרוח זֶה אֵינוֹ מוּכָן אֲגַב אִמּוֹ, ואין לו שום היתר אכילה עד שיוולד, ומאחר שבערב יום טוב בין השמשות אינו ראוי לכלום, מוקצה הוא ליום טוב כולו. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל וְאִיתֵימָא רַבִּי יוֹחָנָן, עֶגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב מוּתָּר בו ביום, וְכמו כן אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב מוּתָּר, מַאי טַעְמָא, עגל זֶה מותר מפני שהוא מוּכָן אֲגַב אִמּוֹ להאכל על ידי שחיטתה, וְאפרוח זֶה מותר משום שהוא מַתִּיר את עַצְמוֹ בְּלִידתו לִשְׁחִיטָה, כמבואר לעיל (ע"א) בדברי שמואל.

עוד בענין אפרוח שנולד: תָּנוּ רַבָּנָן, אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב אָסוּר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, אַף בְּחוֹל אָסוּר הוא באכילה ביום לידתו, לְפִי שֶׁעדיין לֹא נִתְפַּתְּחוּ עֵינָיו בו ביום. מפרשת הגמרא: כְּמַאן אַזְלָא הָא דְּתַנְיָא, – כדעת מי היא ברייתא זו ששנינו, נאמר (ויקרא יא מב) 'לְכָל הַשֹּׁרֵץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ', לְרַבּוֹת אֶפְרוֹחִים שֶׁעדיין לֹא נִתְפַּתְּחוּ עֵינֵיהֶם שאסורים באכילה, כְּמַאן – כדעת מי היא, כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב.

עוד אודות ביצה שנולדה: אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב, בֵּיצָה עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמֶרֶת בריאתה, אבל קודם לכן אין היא ביצה גמורה. מבררת הגמרא: מַאי עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמֶרֶת, ומה נפקא מינה מעובדא זו, אִילֵימָא – אם נאמר שהכוונה עִם יְצִיאָתָהּ מהתרנגולת נִגְמֶרֶת וּמוּתֶּרֶת לְאָכְלָהּ בְּחָלָב, הָא כל זמן שהיא בְּמֵעֵי אִמָּהּ אֲסוּרָה לְאָכְלָהּ בְּחָלָב, משום שלא נגמרה ועדיין דין בשר לה שאסור לאכלו בחלב, וְהָתַנְיָא בברייתא, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתַּרְנְגוֹלֶת וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת, מוּתָּרוֹת לְאָכְלָן בְּחָלָב, שאפילו שעדיין לא התכסו בקליפתן הלבנה, ולא נגמר אלא החלמון לבדו, אין להם דין בשר אלא יש להן שם ביצה, ואם כן אין לומר שבא לומר זאת.

הגמרא מנסה לפרש באופן אחר את דברי רב: אֶלָּא נאמר שכוונת רב עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמֶרֶת וּמוּתֶּרֶת הביצה לְאָכְלָהּ בְּיוֹם טוֹב אם נולדה מערב יום טוב, כי במקרה זה ודאי נגמרה בחול, הָא אם עדיין היא בְּמֵעֵי אִמָּהּ, שנשחטה ביום טוב, אֲסוּרָה היא לְאָכְלָהּ בְּיוֹם טוֹב, משום שלא נגמרה בחול אלא ביום טוב גופו, ואמר רבה לעיל, שכל סעודות השבת והיום טוב צריכות להיות מוכנות ומזומנות מבעוד יום של חול, וכל דבר שלא נגמרה הכנתו מחול אסור ביום טוב כאמור, וְהָא תַּנְיָא בברייתא, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתַּרְנְגוֹלֶת וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת, מוּתָּרוֹת לְאָכְלָן בְּיוֹם טוֹב, ואין חוששים לכך שלא נגמרה בחול. וְכִי תֵּימָא – ואם יעלה על דעתך לומר שאין הלכה כברייתא זו, משום דְּקָא מַשְׁמַע לַן בְּבָרַיְיתָא מַאי דְּלֹא אַשְׁמְעִינַן בְּמַתְנִיתִין – שהיא מחדשת דבר שאינו נמצא במשנה, ואם רבי כותב המשנה לא שנה, מנין חידש כן רבי חייא שכתב את הברייתא, הרי לא ניתן לומר כן, דְּהָא נַמִּי תָּנְיָא – שהלא שנינו גם דין זה במשנתינו, בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, תֹּאכַל, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, לֹא תֹּאכַל, וְעַד כָּאן לֹא פְּלִיגִי – ולא נחלקו בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל אֶלָּא בְּביצה שנּוֹלְדָה ביום טוב, אֲבָל בעוד הביצים בְּמֵעֵי אִמָּן, דִּבְרֵי הַכֹּל שָׁרְיָין – מותרות הן ביום טוב לאחר שחיטת אמן. וְכִי תֵּימָא, שבֵּית הִלֵּל אֲפִילּוּ ביצים שנמצאו בְּמֵעֵי אִמָּן ביום טוב נַמִּי אֲסָרִי, וְהַאי דְּקָתָנֵי במשנה שאוסרים בביצה שנּוֹלְדָה לאו דווקא הוא, אלא נקטה המשנה כן כדי לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחַן דְּבֵית שַׁמַּאי, דַּאֲפִילּוּ אם נוֹלְדָה ביום טוב נַמִּי שָׁרוּ – גם כן התירו, אבל לעולם בית הלל אוסרים גם בביצה שנמצאה במעי אמה, אֶלָּא אם כן הָא דְּתַנְיָא בברייתא הנזכרת, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתַּרְנְגוֹלֶת וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת מוּתָּרוֹת לְאָכְלָן בְּיוֹם טוֹב, מַנִּי – בשיטת מי נאמרה. הרי לֹא בֵּית שַׁמַּאי היא, שהרי מתירים הם אף בנולדה ביום טוב, ואילו הברייתא לא התירה אלא בביצה שלא נולדה, וְאף לֹא בֵּית הִלֵּל היא, שהרי לדבריך אוסרים הם אף ביצה במעי אמה.

מסיקה הגמרא: אֶלָּא כוונת רב עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמֶרֶת וּמְנַוֶּלֶת אֶפְרוֹחִים מכאן ואילך, אבל קודם שנולדה, בעודה בְּמֵעֵי אִמָּהּ, לא נגמר בישולה, ואם הוציאוה משם לאחר שחיטת אמה, אֵינָהּ מְנַוֶּלֶת אֶפְרוֹחִים. לְמַאי נָפְקָא מִינָּהּ, לְמִקָּח וּמִמְכָּר, שאם קנה אדם מחבירו ביצים הראויות לגדל אפרוחים, ומכר לו מביצים אלו שנמצאו במעי אמן, מקח טעות הוא זה, והרי הוא בטל. כִּי הַהוּא דְּאָמַר לְהוּ – כאותו אדם שחיפש לקנות ביצים לגידול אפרוחים והכריז בֵּיעֵי

אגרות קודש

[י"ט ניסן תשי"ט]

... במ"ש אודות הספר שניתן לתלמידה אחת, ותוכן הספר הדהים אותו כו' - בודאי באופן המתאים רואים שלא יכנסו ספרים כאלה בתוככי ד' אמות של כל התלמידים־ות שי' אלא שצריך ענין זה להעשות באופן שלא לגרות את התאבון של הנ"ל, מתאים למ"ש מים גנובים ימתקו. ולכן יתייעץ באופן המתאים עם סגל המורים־ות שי' והרי נאמר ותשועה ברוב יועץ.